

מסורת הש"ס

(א) [שבת יא: כה]. עירובין ד: טז. יומא יא. מד: סוכה ו: יבמות כה. קט. ע"ז כה. חולין פה: קד. גיה סו:א. (ב) [עירובין לג: א] שבת קמג: חולין יד: ד] עירובין לג: א. [בבבא סו: מט: עירובין טז. פסחים מט: נה. לקמן ט: יוד: א. ו] [שבת עג: א. ו] [דף ב:א. ט] [ולקמן לו: א. ט] יש גורמים הבא וי"ל דדוקא בצירות ועצים שייך שמה יעלה ויתלוש ושמה יקטוט לפי שאלס מתאזה לן ובעודו בכפו ילעטו ולקמן מיירי מהרשב"א, (י) [לקמן על ממתי' הנוכר קטיווין ב. ט] ר"ל מוקף זה,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מתנה וכו' להא מילתא נמי הווי שמי: (ב) תוס' ד"ה גזירה וכו' ר' אליעזר ממזן דג מליא ששלאהו שפחתו בשבילה ששבת:

מוקף רש"י

אין סוחטין את הפירות. דהוא ליה מפרק דהוא תולדה דדיעה (שבת קמג:) דהוא ליה מפרק דכר ממנא הגדל נטוב ויאל תולדה דהא (שם יח.) אז: פסטה אב מלאכה היא (חולין יד:.) ואם יציאו מעצמן אסורין. מירשה שמה יקטוט לתחילה (שבת קמג:) אם לאוכלין. אס היז עומדין לאכלה ולא לקטוט (חולין יג:.) היוציא מהן מותר. דמיון דלה יתח' ליה ליה למיגור כהו שמיא אז שרית להו בשמיה הייס אחי לקטוט. דהא לאו להכי קיימא (שם.) ואם למיכא נגמור כהו מעובדין. ממוקפין. היוציא מהו אסור. דהוא ליה גמלי דנפקא מיניהו ומקיימה מתחשבו אחת למיגור שמה יקטוט (שבת קמג) הואיל ומתקיימה מתחשבו אי שרית להו כשנו איכא נגמור כהו שמה יקטוט דהא להכי קיימא. שמה מינה מיהא דמחוב נולד לא אלא להו ר' יהודה (חולין יד:.) מתנה אדם על כלכלה. של עטל ביו"ט הראשון של ר"ה ואומר אם הייס חול תתאז וזממה על אלו ואם הייס קדש אין דבדרי כלום ונתמן בהן סימן ולמחרת חוזר ואומר כן אם הייס חול ואתמול קדש יהיו אלו תרומה על השאר ואם הייס קדש ואתמול חול הרי נעשה תרומה מאתמול וממה נפשך נתקנו: **ואוכלה בשני**. אבל לא בראשון דשמה קדש הוא ואין דבדרי כלום: **וכן**. לגבי ביצה הוו שתי קדושות האחד חול והאחד יו"ט והגולדה בראשון ומותרת בשני: **בשני אין בראשון** לא. אלמא כל מידי דב ממקומו ביו"ט ופילו אוכלא אסור: **ומשני רבי יוחנן מוחלפת השיטה**. שיטת המשנה דאין סוחטין ואיפוך דרבי יהודה לרבנן: **ומדקא מרמי**. רבי יוחנן משקין שזבו וביצה שהדדי: **שמע מינה חד טעמא הוא**. ומאן דאסר צהא אסר צהא ודשרי צהא שרי צהא: רבינא

מוקף תוספות

א. [ובין] יש לחוש פן יתלוש חול העילין או ארם פן הפרי יותר מכדי צרכו. מרי"פ. ב. כגון קצירה ותלושה וזמיתה משיטה צדיקה והרקקה אסורות, וכן צידת חיה ועופות דרמי לקצירה. מרי"פ.

ויטלוש

דהוא אסורא דאורייתא דהיינו קוצר שהוא אב מלאכה (:

חדא גזרה היא. לא שמהא זו גזרה דלא לימי לידי פירות הנושרין

אלא כשנמנו וגזרו על פירות הנושרין אף ביצה היתה צמשמע ואע"ג דלית צה משום תלישה מיהו מכלל גזרת חכמים היתה שאף

היא פרי הנושר: **משום משקין שזבו**.

יאלו מעצמן אסורין (שבת דף קמג:)

וביזה נמי דמיל להו שזבה וילאת

ומקוטת שהיתה בלועה: **שמה יפחוט**.

שמפרקן ממוך זג שלהן כמפרק

תצוזה מקש שלה: **חדא גזרה היא**.

כדפרישית כשגזרו על משקין שזבו

אף ביצה היתה צמשמע: **כגולה**.

רבה דלוקי ממתי' משום הכנה ורז

יוסף ורבי יצחק דלוקמוה משום

גזרה: **כרז נתמן לא אמרי**. משום

מוקפה: **כי קושין**. כדפרישין לעיל

ליפלוו צתרווייהו: **ומשקין לאו**

אוכלא. הלכך כשגזרו על משקין

שזבו לא היתה ביצה צמשמע שהרי

אינה משקה אבל בכלל פירות הנושרין

היתה: **בלועה**. בתוך התרנגולת

יזבה לחוך: **ומשקין בלועין**. צחרזן

וזבין לחוך: **לאפוקי פירות** דמגלו

וקיימו. הלכך נשירת הביצה לאו

בכלל נשירת הפירות: **ואם יאלו**

מעצמן אסורין. צו ביזס גזרה שמה

יקטוט: **אם לאוכלין**. הן מכוסטין

הפירות הללו היואל מהן מותר צו

ביזס דמיון דלה יתחא ליה צהמי

משקין ליכא נמגור שמה יקטוט:

אלמא. מדקאמר אס לאוכלין היואל

מהן מותר כל לאוכלין אמרינן דבצר

היואל מהן אוכלא דאפרת הוא ואינו

בכלל גזרת משקין שזבו: **ועוד אמר**

ר' יהודה. לעיל מיניה תנן צמסכת ערוצין ראש השנה שהיה ירא

שמה תתעבר ויהיה שני ימיס טובים מערב אדם שני ערוצין כו'

דקסבר שתי קדושות הן אחד חול ואחד יוס טוב ולא ידעינן הי

חול והי יוס טוב: **מתנה אדם על הכלכלה**. להא מילתא (א) הוי שתי

קדושות. היתה לו כלכלה של פירות טבל ושכח ולא עישר מערב יוס

טוב ותנן (י) אין מגביהין תרומות ומעשרות ציו"ט מעשר ציו"ט צתנאי

ואומר אם הייס חול ולמחר קדש יהיו אלו תרומה ומעשרות על אלו

ואם הייס קדש אין דבדרי כלום ונתמן בהן סימן ולמחרת חוזר ואומר

כן אם הייס חול ואתמול קדש יהיו אלו תרומה על השאר ואם הייס

קדש ואתמול חול הרי נעשה תרומה מאתמול וממה נפשך נתקנו:

ואוכלה בשני. אבל לא בראשון דשמה קדש הוא ואין דבדרי כלום:

וכן. לגבי ביצה הוו שתי קדושות האחד חול והאחד יו"ט והגולדה

בראשון ומותרת בשני: **בשני אין בראשון** לא. אלמא כל מידי דב

ממקומו ביו"ט ופילו אוכלא אסור: **ומשני רבי יוחנן מוחלפת השיטה**.

שיטת המשנה דאין סוחטין ואיפוך דרבי יהודה לרבנן: **ומדקא**

מרמי. רבי יוחנן משקין שזבו וביצה שהדדי: **שמע מינה חד**

טעמא הוא. ומאן דאסר צהא אסר צהא ודשרי צהא שרי צהא:

ביצה פרק ראשון ביצה

גזרה שמא יע"ה ויתלוש

גבי נכרי שהציל דרוון אס יש צמינו צממוצר אסור

פי' רש"י דמיון דאתקלאי לבין השמשות אתקלאי לכולי יומא וכן

משמע דטעמא משום מוקפה מדמייתי לה גבי ספק מוכן והשתא

תרי טעמי למה לי וי"ל דטעמא

דהכא אחיא אליצא דר' שמעון דלית

ליה מוקפה ולקמן אחיא אליצא דרבי

יהודה ותיימה דהא פירש רש"י גופיה

לקמן נכרי שהציל דרוון כו'

אסור הואיל ולא לקטיניהו מאתמול

אקטיניהו והוי כמוקפה דגרוגרות

ואמוקיס דלפי' ר' שמעון מודה א"כ

אחיא נמי כו' שמעון ע"כ י"ל דמיירי

הכא כגון צחזר דהוי מוכן לעורצים

ומוכן לעורצים הוי מוכן לאדם לכך

כ"יך האי טעמא וא"ת הא אמר'

(שבת דף קכג.) מעמיד אדם צבת

צהמתו על הממוצר אבל לא על

המוקפה פירוש עשדים שנתלשו הייס

ואמאי הא הוי מוכן לצהמה דאי צעי

אכלה מנפשה וי"ל דמיירי צתרי עברי

דנהרא עוד יש לומר דלא שייך מוכן

לעורצים רק צפירות האילן שרגילין

להשר מעצמן והוא מפצה לכך אבל

תימה אס כן כיון דאמר האי טעמא

למה לי טעמא דלקמן ויש לומר

ט' דלקמן מיירי דבצר דצעי מרא

ותצינא כגון לפת ואנון דלא שייך

שמה יעלה ויתלוש דאדכורי מדכר

הואיל ואין יכול בקל לתלושו ורמי

לדבר הא דתנן צמסכת שבת דף

קכג. ושם נכרי שהדליק הגר צבציל

ישראל אסור להשתמש לאורו אבל

צבציל נכרי מותר ואמאי לא

חיישינן שמה ידליקנו ישראל עזמו

אלא אדכורי מדכר ומטעם זה אכל

רבינו אליעזר ממי"ץ מליח (י) שללאו נכרי מעצמו צבצת דלמאי

ניחוש הרי לא ללאו צבצילו וכי תימא שמה ילה הוא עצמו

הואיל ואיכא טרחא דבצר אדכורי מדכר ואי משום מוקפה חוי

לכוס ולא נהירא דאמרינן צמסכת שבת (גי"ז סס) צדיהא אס הביצ

נכרי מיס אסור שמה ירצה צבצילו ואין לחלק ולומר דדוקא גבי

מיס שייך שמה ירצה צבצילו אבל כאן הנכרי ללאו ככר ולא שייך

האי טעמא דהא איכא צמוקפתא (דשבת פ"ב צ) צדיהא צמכירו אסור

מפני שמרגילו לצבת הבאה ועוד י"ל דדוקא צפירות ועצדים שייך

שמה יעלה ויתלוש ושמה יקטוט לפי שאדם מתאזה להס וצעודו בכפו

יצלענו אף תימה מאי שמה יעלה ויתלוש הא אפי' לכתחילה מותר

לתלוש דהא אוכל נפש מותר וגם קשה לקמן (דף כג: ושם) תנן אין

דצין דגיס מן הביצרין ציו"ט ואמאי הא אוכל נפש הוא ואין לומר דכל

דבר שיכול לעשותו מערב ציו"ט אסור לעשותו עצמו כי לא

אתעביד ליה מערב ציו"ט דהא אמר' (לקמן כג:.) הוא ולא מכשירו פירוש

אוכל נפש ולא מכשיריו כגון לתקן שפוד רבי יהודה אומר לכס לכל

צריכסם והוא לבדו איצטרין לאסור מכשירין שאפשר לתקן מערב

יוס טוב אלמא דוקא צמכשירין יש חילוק צין אפשר לעשותו מערב

יו"ט צין אי אפשר אבל צאוכל נפש כ"ע מודו דאפילו אפשר לעשותו

מערב ציו"ט מותר לעשותו ציו"ט וי"א דלכך אין דצין שמה יאוד דגיס טמאים שאינם צורך"א ולא נהירא דאס כן הוי מלאכה שאינה צריכה

לגופה דמותרת על כן פירש רבינו נתנאל מקינו"ן דצירושלמי יש אף אשר יאכל לכל נפש וסמין ליה ושמרתם את המזות אותם מלאכות

שמשמור ואלין הס מותרות והיינו מלישה ואלין אבל שאר מלאכות דמקודס לכן ב אסורין ועוד דצירושלמי (י) יש מיעוט אחר אף שלא לקצור

לפרש הכי דאין לפרש איפוך היאך דלכללה דאס כן כ"ש דקשה מדרבי יהודה לר"י שיאסור ציו"ט שני דהא רבנן דפליגי עליה אמרי קדושה

אחת היא וא"כ אי אמרינן איפוך אסור אפילו ציו"ט שני ותימה דהא ר' יוחנן גופה פסיק צפרק חצית (שבת דף קמג: ושם) דהלכה כרבי

יהודה (י) (דקאמר רבי יוחנן הלכה כרבי יהודה) צשאר פירות אבל זמיס ועצדים לא אלמא דלא צבירא ליה דמוחלפת השיטה וי"ל

דרבי יוחנן קאמר לפי דרבי אותם האמוראים דלא צברי מוחלפת השיטה לדצריכס הכי הוא והכי נראה לי כמדומה ובשיטת מאיצבר"א

מירך דמוחלפת השיטה היא אותה דלכללה ורבי יהודה לדצריהס דרבנן קאמר להו לידיי אפילו ביזס הראשון מותרין דאוכלא דאפרת

הוא ולדידכו דאסריתו נולד צההיא דאין סוחטין אפילו ביזס טוב השני אסור ואם תאמר אס כן לדצריהס קאמר להו אמאי קא

מתליף השיטה לימא לדצריהס קאמר להו ולא מוחלפת השיטה כרבינא ויש לומר דזה נראה לו דוחק לומר לדצריהס קאמר להו כדלא

מוקמינן מוחלפת כו' דהואיל ועדיין לא דברו חכמים כלל מתיחלה קודם רבי יהודה לא שייך למימר לדצריהס ורבינא אינו חושש לזה:

הביצה לפירות שמע מינה חדא טעמא היא. ומפורש בעירובין כיצר מתנה, היו לפניו ב' כלכלות של טבל אומר אם הייס חול תהא זו תרומה על זו, ואם הייס קודש אין בדברי כלום, ולמחר חול תהא כלכלה שאמרתי אתמול תרומה על זו, ואם הייס קודש תקתימה מאתמול, ואוכלה ביו"ט שני מכל מקום.

עין משפט ונר מצוה

ג א ב מיי פכ"א
מהלכות שבת הלכה
י וטו טז"ע א"ח כ"י טז
ספיק א:
יד ג מיי פ"א מהלכות
יו"ט הלכה כד קמג
לאחן סה טור ושי"ע א"ח
כ"י פקגי ספיק א:

גליון הש"ס

גכ' מוחלפת השיטה.
לקמן דף ט ע"ב דף י ע"א
נכרות דף ז ע"ב פסחים
דף מט: דף נה ע"א
עירובין דף טז ע"א
ופרש"י שם:

רבינו הגנאל

גזירה שמא יעלה נ"א:
גזירה משום שלא יעלה
אדם באילן ביום טוב[
ותלוש מן הפירות, היא
גופה גזירה [כלומר פירות
שנשרו גופן גזירה שמא
יעלה ויתלוש] ואנן ניקום
ונגזור ביצה שנולדה ביום
טוב משום פירות שנשרו
שהן גופן אין בהן איסור,
אלא משום גזרה אסורם,
נגזור גזרה לגזרה כו'. ר'
יצחק אמר גזירה ביצה
שנולדה ביו"ט משום
משקין שזבו, כגון ענבים
שוב מהן יין ביו"ט,
הרואה שהיתירו לו ביצה
יבא להחיר משקין שזבו,
ואמרינן משקין שזבו
עצמן אין אסורין אלא
גזרה גזרוו עליהן שלא
יבא לסוחטן כו'. מולתו
(רכבה) [רבח] ורב יוסף
ורבי יצחק לא אמרי כרב
נחמן, דאמר משום
מוקפה, דעלתה בקושיא,
דאמרי ליה ותפלוו
בתרנגולת העומדת לגדל
בצים היא וביצתה שביא
תאכל כו', ולא מצא פירוק
לדבריו, ומשי"ה לא
אמרינן כוחותי. כרבה נמי
לא אמרינן הכנה לית להו.
אלא רב יוסף כו'. ואף ר'
יוחנן סבר ביצה שנולדה
ביו"ט גזרה משום משקין
שזבו ביו"ט, מדחזינן ליה
דרמי דרבי יהודה ארביי
יהודה. (הכי תנן) [נתנן]
אין סוחטין פירות להוציא
מהן משקין, ואם יציאו
מעצמן אסורין, רבי יהודה
אומר המשקין הללו
שיצאו מן הפירות מעצמן,

אם לאוכלין עומדים
הפירות הללו היוצא
מותר, מ"ט זה המשקה
הכלכלה של פירות ביו"ט
ראשון ואוכלה ביו"ט שני,
וכן ביצה שנולדה ביו"ט
ראשון תאכל בשני, ולא
הודו לו חכמים. בשני אין
בראשון לא, מכלל
שהמשקין שזבו כביצה
שנולדה הן. וא"ד יוחנן
כלומר מוחלפת השיטה,
כן היא הצינע של משנה,
אין סוחטין את הפירות
להוציא מהן משקין, ואם
יציאו מעצמן אסורין דברי
רבי יהודה, וחכמים
אמרימם כו'. מדקא רמי

